

คู่มือ

การปฏิบัติงาน

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2566

นายยศกร สิทธิศักดิ์ไพบูลย์

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครพนม

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

กระทรวงศึกษาธิการ

คำนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวด 5 มาตรา 39 และพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 มาตรา 8 มาตรา 34 วรรคสอง และประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องการแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พ.ศ. 2560 และ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2561 โดยแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เป็น 10 กลุ่มงานเพื่อให้การปฏิบัติงานของกลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา นครพนม เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ จึงได้จัดทำคู่มือปฏิบัติงานขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ บุคลากรผู้ปฏิบัติงาน ใช้เป็นแนวทางการปฏิบัติให้เป็นไปในทิศทางและมาตรฐานเดียวกัน สามารถปฏิบัติงาน เป็นไปอย่างถูกต้อง รวดเร็ว ลดความผิดพลาดในการปฏิบัติงาน และเพื่อให้การปฏิบัติงานสอดคล้องกับนโยบาย วิสัยทัศน์ ภารกิจ และเป้าหมายการจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ มีประสิทธิภาพ เกิดประโยชน์สูงสุดต่อทางราชการกลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา นครพนม

สำหรับ คู่มือปฏิบัติงาน กลุ่มงานนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา ฉบับนี้ รายละเอียดของกระบวนการและคู่มือขั้นตอนการปฏิบัติงานตามภารกิจประจำกลุ่มงานตามมาตรฐานการปฏิบัติงาน กลุ่มงานนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา และภารกิจงานที่ได้รับมอบหมายจากนโยบาย ภารกิจงานที่ได้รับมอบหมายตามจุดเน้นสำนักงาน/จุดเน้นผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา นครพนม สำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา นครพนม ขอขอบคุณสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่จัดทำคู่มือปฏิบัติงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ให้กับสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา ขอขอบคุณกลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา ตลอดจนผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่ทุกท่านที่มีส่วนร่วมในการจัดทำเอกสารเล่มนี้ ให้สมบูรณ์ สามารถนำไปปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผล

ยศกร สิทธิศักดิ์ไพบูลย์

ผู้จัดทำ

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
คำนำ	
สารบัญ	
ส่วนที่ 1 บทนำ	
ข้อมูลพื้นฐานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครพนม	1
บทบาทหน้าที่ของกลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา	2
ภารกิจ และลักษณะงานที่ปฏิบัติ	4
ส่วนที่ 2 คู่มือการปฏิบัติงาน	
ความเป็นมาและความสำคัญของคู่มือ	6
วัตถุประสงค์	6
งานตามหน้าที่ ความรับผิดชอบตามมาตรฐานตำแหน่ง	6
ประโยชน์ที่จะได้รับ	
ขอบเขตหรือข้อจำกัดของคู่มือ	
ขอบข่ายภารกิจ	
ส่วนที่ 3 แนวทางการดำเนินงาน และขั้นตอนการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย	
งานพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานและกระบวนการเรียนรู้	9
งานส่งเสริมและพัฒนาระบบการนิเทศและการจัดกระบวนการเรียนรู้	23
งานส่งเสริมและสนับสนุนเครือข่ายการนิเทศของเขตพื้นที่การศึกษา	
สถานศึกษา หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและชุมชน	26
บรรณานุกรม	29
ภาคผนวก	30
คำสั่งแต่งตั้งการปฏิบัติงาน	31

ส่วนที่ 1

บทนำ

1. ข้อมูลพื้นฐานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครพนม

สถานที่ตั้ง

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครพนม ตั้งอยู่เลขที่ 42 ถนนปิยะมหาราชาลัย อำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม เป็นอาคารโรงฝึกงานแบบคอนกรีตเสริมเหล็ก 2 ชั้น พื้นที่ 547.20 ตรม.

อาณาเขต

ทิศเหนือ	ติดต่อกับเขตอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ
ทิศใต้	ติดต่อกับเขตอำเภอดงหลวง และอำเภอหว้านใหญ่ จังหวัดมุกดาหาร
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับแขวงคำม่วน และแขวงบอลิคำไซ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยมีแม่น้ำโขงเป็นเส้นกั้นพรมแดน
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับเขตอำเภอกุสุมาลย์ และอำเภออากาศอำนวย จังหวัดสกลนคร

ลักษณะภูมิประเทศ

มีลักษณะภูมิประเทศทั่วไปเป็นที่ราบสูง ความสูงของพื้นที่โดยเฉลี่ยสูงกว่าระดับน้ำทะเล ประมาณ 140 เมตร สภาพภูมิประเทศแบ่งออกเป็น 2 เขต ดังนี้

เขตตอนเหนือ สภาพพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นเนินสูงและที่ดอน มีป่าไม้สลับกับพื้นที่ราบที่ใช้ทำการเกษตร ทางเหนือสุดของจังหวัดในเขตอำเภอบ้านแพงมีเทือกเขาภูสิงห์ทอดผ่าน นอกจากนี้ยังมีแม่น้ำสายสำคัญไหลผ่าน คือ แม่น้ำสงครามและแม่น้ำอูน สำหรับอำเภอในเขตนี้ ได้แก่ อำเภอบ้านแพง อำเภอศรีสงคราม อำเภอท่าอุเทน อำเภอนาหว้า อำเภอโพธิ์สวรค์ และอำเภอนาทม

เขตตอนใต้ พื้นที่บริเวณใกล้แม่น้ำโขงทางทิศตะวันออกเป็นที่ราบลุ่ม ส่วนทางทิศตะวันตก ซึ่งอยู่ห่างจากแม่น้ำโขง เป็นพื้นที่ดอนมีสภาพเป็นป่าเต็งรัง พื้นดินส่วนมากมีลักษณะเป็นหินลูกรัง บางแห่งมีลักษณะเป็นที่เนินและที่ราบสลับกัน มีแม่น้ำก้ำไหลผ่าน พื้นที่ทางใต้สุดของจังหวัด ในเขตอำเภอนาแกมีเทือกเขาภูพานทอดเป็นแนวกั้นเขตระหว่างจังหวัดนครพนมกับจังหวัดมุกดาหาร สำหรับอำเภอที่อยู่ในเขตนี้ ได้แก่ อำเภอเมืองนครพนม อำเภอเรณูนคร อำเภอธาตุพนม อำเภอปลาปาก อำเภอนาแก และอำเภอวังยาง

เขตพื้นที่บริการ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครพนม มีบทบาทและภารกิจหลักในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล กระทรวงศึกษาธิการและสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 6 ประกอบด้วย โรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตจังหวัดนครพนม จำนวน 51 โรงเรียน

อำนาจหน้าที่

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครพนม เป็นหน่วยงานทางการศึกษา มีอำนาจหน้าที่ ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ ดังต่อไปนี้

1. จัดทำนโยบาย แผนพัฒนาและมาตรฐานการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษาให้สอดคล้องกับ นโยบาย มาตรฐานการศึกษา แผนการศึกษา แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานและความต้องการของท้องถิ่น
2. วิเคราะห์การจัดตั้งงบประมาณเงินอุดหนุนทั่วไปของสถานศึกษาและหน่วยงานในเขตพื้นที่ การศึกษา แจกจ่ายจัดสรรงบประมาณที่ได้รับให้หน่วยงานข้างต้นรับทราบ รวมทั้งกำกับ ตรวจสอบ ติดตาม การจ่ายงบประมาณของหน่วยงานดังกล่าว
3. ประสาน ส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนาหลักสูตรร่วมกับสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา
4. กำกับ ดูแล ติดตาม และประเมินผลสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและในเขตพื้นที่การศึกษา
5. ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย และรวบรวมข้อมูลสารสนเทศด้านการศึกษา ในเขตพื้นที่การศึกษา
6. ประสานการระดมทรัพยากรด้านต่าง ๆ รวมทั้งทรัพยากรบุคคล เพื่อส่งเสริมสนับสนุนการจัด และพัฒนาการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา
7. จัดระบบประกันคุณภาพการศึกษา และประเมินผลสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา
8. ประสาน ส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษาของสถานศึกษาเอกชน องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น รวมทั้งบุคคล องค์กรชุมชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันอื่น ที่จัดการศึกษารูปแบบที่หลากหลายในเขตพื้นที่การศึกษา
9. ดำเนินการและประสาน ส่งเสริม สนับสนุนการวิจัยและพัฒนาการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา
10. ประสาน ส่งเสริม การดำเนินการของคณะอนุกรรมการและคณะทำงานด้านการศึกษา
11. ประสานการปฏิบัติราชการทั่วไปกับองค์กรหรือหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ เอกชนและ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในฐานะสำนักงานผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการ ในเขตพื้นที่การศึกษา
12. ปฏิบัติหน้าที่อื่นเกี่ยวกับกิจการภายในเขตพื้นที่การศึกษา ที่มีได้ระบุให้เป็นหน้าที่ของหน่วยงาน ใดโดยเฉพาะหรือปฏิบัติงานอื่นที่ได้รับมอบหมาย

ข้อมูลบุคลากร

ตารางที่ 1 แสดงข้อมูลจำนวนข้าราชการครู บุคลากรทางการศึกษาและบุคลากรอื่น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครพนม

ตำแหน่ง	จำนวน (คน)
บุคลากรที่ปฏิบัติงานในโรงเรียน	
ผู้อำนวยการโรงเรียน	44
รองผู้อำนวยการโรงเรียน	72
ครู	1,674
พนักงานราชการ (ครูผู้สอน)	108
ครูvikฤติ	12
เจ้าหน้าที่ธุรการ	36
ครูพี่เลี้ยงเด็กพิการ	16
ลูกจ้างประจำ	34
ลูกจ้างชั่วคราว (นักการภารโรง)	10
รวม	2,006
บุคลากรที่ปฏิบัติงานในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม	
ข้าราชการครู (ผู้อำนวยการ/รองผู้อำนวยการเขต)	3
บุคลากรทางการศึกษาอื่น (ศึกษานิเทศก์)	11
บุคลากรทางการศึกษาอื่น ตามมาตรา 38 ค (2)	25
พนักงานราชการ	7
ลูกจ้างชั่วคราว	12
รวม	58
รวมทั้งสิ้น	2,064

ที่มา : กลุ่มบริหารงานบุคคล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม (ข้อมูล ณ 18 พฤศจิกายน 65)

2. บทบาทหน้าที่ของกลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา

กลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม เป็นกลุ่มงานที่ดำเนินการเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา วิเคราะห์ วิจัย ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผล การพัฒนาระบบบริหารและจัดการศึกษาเพื่อให้สถานศึกษามีความเข้มแข็ง ในการบริหาร และจัดการเรียนการสอน ได้อย่างมีคุณภาพมาตรฐานเท่าเทียมกัน โดยยึดโรงเรียนเป็นฐาน ส่งผลให้ผู้เรียน ทั้งระบบ นอกกระบบ และตาม อัยาศัย เกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการศึกษา โดย ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับงานวิชาการและ งานนิเทศการศึกษาเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนให้ได้มาตรฐาน ศึกษา คำคว่าทางวิชาการและวิเคราะห์ วิจัย

ติดตาม ตรวจสอบและประเมินผล เพื่อพัฒนาการจัดการ เรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ได้รับมอบหมาย โดยให้มีความรู้ ความ เข้าใจในหลักการนิเทศการศึกษา หลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ การวัด การประเมินผลการศึกษา การ ประกันคุณภาพการศึกษา ระบบดูแลช่วยเหลือครูและนักเรียนในระดับสูง มีความสามารถในการวางแผนการนิเทศการศึกษา งานวิชาการ งานติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลการจัดการศึกษา และจัดทำ รายงานโดยแสดงให้เห็นว่าการวิจัยและพัฒนา สร้างองค์ความรู้ใหม่ เพื่อนำผลไปใช้ในการพัฒนาการนิเทศการศึกษา มีการเผยแพร่อย่างกว้างขวาง มีการถ่ายทอดและได้รับการยอมรับและมีการ พัฒนาค้น และพัฒนาวิชาชีพ มีเทคนิค ขั้นสูงในการนิเทศอย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ สามารถพัฒนา วัตกรรมการนิเทศการศึกษาจนเป็นแบบอย่างแก่วิชาชีพส่งผลให้ครูและบุคลากรในเขตพื้นที่การศึกษา สามารถจัด กระบวนการเรียนรู้บรรลุเป้าหมายของหลักสูตร มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของเขต พื้นที่การศึกษาและ กระทรวงศึกษาธิการ เป็นผู้มีวินัย คุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ

3. การกิจ และลักษณะงานที่ปฏิบัติ

1. การนิเทศการศึกษา ได้แก่ หลักการและรูปแบบการนิเทศ วิธีการและกระบวนการนิเทศ กลยุทธ์ การนิเทศการศึกษาในเรื่องการวิเคราะห์พฤติกรรมการณ์การนิเทศการศึกษา การสร้างทักษะในการนิเทศ การใช้กลยุทธ์ ในการนิเทศ การนำนวัตกรรมมาประยุกต์ใช้ในการนิเทศ การควบคุมและการประเมินเพื่อ การพัฒนาคุณภาพ การศึกษา การนิเทศภายใน โดยสามารถวิเคราะห์ วิจัย ส่งเสริมให้ข้อเสนอแนะเพื่อ พัฒนาระบบการนิเทศภายใน สถานศึกษาได้ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการจัดกระบวนการ เรียนรู้การสอนและการบริหารจัดการ การศึกษา ประสาน สนับสนุนและเผยแพร่ผลงานด้านการนิเทศ การศึกษาแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ใช้เทคนิคการ นิเทศได้อย่างหลากหลายด้านความเป็นกัลยาณมิตร

2. นโยบายและการวางแผนการศึกษา ได้แก่ ระบบและทฤษฎีการวางแผน บริบททาง เศรษฐกิจ สังคม และการเมืองไทยที่มีอิทธิพลต่อการศึกษา แผนการศึกษาระดับชาติและระดับต่างๆ การวิเคราะห์และกำหนด นโยบายการศึกษา การวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา การพัฒนาและประเมิน นโยบายการศึกษา โดยสามารถ ให้คำแนะนำ ปรีกษาเกี่ยวกับการวิเคราะห์ข้อมูล และรายงานผลเพื่อ จัดทำนโยบาย แผนและการติดตาม ประเมินผลด้านการศึกษา ให้คำแนะนำปรีกษาเกี่ยวกับการกำหนด นโยบายและการวางแผนดำเนินงานและการ ประเมินคุณภาพการจัดการศึกษา ให้คำแนะนำ ปรีกษาเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่มุ่งให้ เกิดผลดี คุ่มค่าต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา สังคม และสิ่งแวดล้อม

3. การพัฒนาหลักสูตรและการสอน ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับหลักสูตร การสร้างหลักสูตร สถานศึกษา หลักการพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ จิตวิทยาการศึกษา การวัดและการประเมินผล การจัดการศึกษาพิเศษ โดยสามารถให้คำแนะนำ คำปรีกษา เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรและการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา สาธิตแนะนำครูให้จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ได้เต็มศักยภาพของผู้เรียน ประเมินหลักสูตรและการนำหลักสูตร ไปใช้

4. การประกันคุณภาพการศึกษา ได้แก่ การบริหารคุณภาพ การประกันคุณภาพการศึกษา มาตรฐานคุณภาพการศึกษา กระบวนการประเมินคุณภาพภายในและภายนอกสถานศึกษา สามารถศึกษา วิเคราะห์ วิจัย การจัดทำมาตรฐาน และการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา โดยนิเทศ กำกับ ติดตามและ ประเมินผลกาประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะและ การวางระบบการจัดทำ รายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา เพื่อการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและ พร้อมรับการประเมินภายนอก

5. การบริหารจัดการการศึกษา ได้แก่ หลักและระบบขอบข่ายการจัดการศึกษา หลักการ บริหารจัดการ การศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน การปฏิรูปการศึกษา กฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับ การจัดการศึกษาโดย สามารถให้คำปรึกษาแนะนำการจัดการศึกษาให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามเจตนารมณ์ของการศึกษา นิเทศการบริหาร จัดการสถานศึกษาไปสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้ บริหารจัดการศึกษาโดยใช้ โรงเรียนเป็นฐาน

6. การวิจัยทางการศึกษา ได้แก่ ระเบียบวิธีวิจัย กระบวนการวิจัย การนำผลการวิจัยไปใช้ โดย สามารถให้ คำแนะนำปรึกษาเกี่ยวกับการนำกระบวนการวิจัยไปใช้ในการแก้ปัญหาและพัฒนาการเรียน การสอน ให้คำแนะนำปรึกษาเกี่ยวกับการนำผลการวิจัยไปใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน ดำเนินการวิจัย เพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ๆ ด้านการเรียนรู้และการจัดการศึกษา

7. กลวิธีการถ่ายทอดความรู้ แนวคิด ทฤษฎี และผลงานทางวิชาการ ได้แก่ กลวิธีการ นำเสนอความรู้ แนวคิดทฤษฎีที่เหมาะสมกับการเรียนรู้ การเขียนรายงาน บทความ ผลงาน ผลการศึกษา ค้นคว้า ฯลฯ การวิเคราะห์ วิจัยผลงานวิชาการอย่างสร้างสรรค์โดยสามารถเขียนเอกสารทางวิชาการ ประเภทต่างๆ แนะนำและให้คำปรึกษาการเขียนเอกสารทางวิชาการแก่คุณครูและบุคลากรทางการศึกษา นำเสนอความรู้ แนวคิด ทฤษฎีด้วยวิธีการที่หลากหลาย และเหมาะสมต่อการเรียนรู้

8. การบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศ ได้แก่ หลักการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอินเทอร์เน็ต คอมพิวเตอร์ช่วยสอน ระบบมัลติมีเดียแบบ ปฏิสัมพันธ์ สำนักงานอัตโนมัติ โดยสามารถใช้เทคโนโลยี สารสนเทศ เพื่อการพัฒนาตนและการพัฒนางานได้อย่างเหมาะสม ให้คำปรึกษา แนะนำ การใช้เทคโนโลยี สารสนเทศ เพื่อ พัฒนาการจัดการศึกษาแก่สถานศึกษา

9. คุณธรรมและจริยธรรมสำหรับศึกษานิเทศก์ ได้แก่ คุณธรรมและจริยธรรมสำหรับ ศึกษานิเทศก์ จรรยาบรรณของวิชาชีพ ศึกษานิเทศก์ การบริหารจัดการ บ้านเมืองที่ดี (Good Governance) โดยปฏิบัติตน ตามจรรยาบรรณของวิชาชีพศึกษานิเทศก์ มีหลักธรรมในการนิเทศและ ประพฤติเป็นแบบอย่างที่ดี

ส่วนที่ 2

คู่มือการปฏิบัติงาน

1. ความเป็นมาและความสำคัญของคู่มือ

จากการดำเนินการสำรวจระดับคุณธรรมและความโปร่งใสของสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา และนโยบายของผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม ที่กำหนดให้ข้าราชการทุกคนในสังกัดต้องมีคู่มือการปฏิบัติงานเพื่อวัดระดับคุณธรรมและความโปร่งใสในการปฏิบัติงาน ที่สามารถตรวจสอบได้ กลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม เป็นกลุ่มงานดำเนินการเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา วิเคราะห์ วิจัย ติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการพัฒนาระบบการบริหารและการจัดการศึกษา เพื่อให้สถานศึกษา มีความเข้มแข็งในการบริหารและการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีคุณภาพเท่าเทียมกันโดยยึดโรงเรียนเป็นฐาน ส่งผลให้ผู้เรียนทั้งในระบบ นอกกระบบและตามอัธยาศัยเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการศึกษา ในงานตามภารกิจของกลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาที่มีศึกษานิเทศก์แต่ละคนรับผิดชอบตามกรอบงานที่ได้รับมอบหมาย จึงต้องมีคู่มือการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์แต่ละบุคคล

2. วัตถุประสงค์

1. เพื่อใช้เป็นคู่มือในการปฏิบัติงานของนายยศกร สิทธิศักดิ์ไพบุลย์ ตำแหน่ง ศึกษานิเทศก์ ในการปฏิบัติราชการในฐานะของบุคลากรกลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการ จัดการศึกษา
2. เพื่อสร้างวัฒนธรรมคุณภาพของตนเองและของกลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา
3. เพื่อประชาสัมพันธ์และสร้างความเข้าใจแก่ครูและบุคลากรทางการศึกษาในบทบาท หน้าที่และภารกิจของศึกษานิเทศก์

3. งานตามหน้าที่ ความรับผิดชอบตามมาตรฐานตำแหน่ง

ศึกษานิเทศก์ทุกคน ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม ปฏิบัติหน้าที่ เกี่ยวกับงานวิชาการและงานนิเทศการศึกษาเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนให้ได้มาตรฐาน ซึ่งนายยศกร สิทธิศักดิ์ไพบุลย์ มีภารกิจหน้าที่ ในการดำเนินงานดังนี้

3.1 งานนิเทศการศึกษา โดยส่งเสริมให้สถานศึกษาบริหารหลักสูตรสถานศึกษา จัดกระบวนการ เรียนรู้ มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษา พัฒนาการวัดและ ประเมินผลการศึกษา พัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ

3.2 การศึกษา ค้นคว้าทางวิชาการ เพื่อจัดทำเป็นเอกสาร คู่มือและสื่อใช้ในการปฏิบัติงานและ เผยแพร่ให้ครูได้ใช้ในการพัฒนาการจัดกระบวนการเรียนการสอน

3.3 การวิเคราะห์ วิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้สื่อนวัตกรรมและ เทคโนโลยีทางการศึกษา พัฒนาระบบการบริหารงานวิชาการ พัฒนามาตรฐานและการประกันคุณภาพ การศึกษา เพื่อใช้ในการปฏิบัติงานและเผยแพร่แก่ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและผู้สนใจทั่วไป

3.4 การติดตาม ตรวจสอบและประเมินผล เพื่อเป็นข้อมูลและสารสนเทศในการวางแผนการ นิเทศและการ พัฒนางานวิชาการ

3.5 ปฏิบัติงานอื่นๆ ที่ผู้บังคับบัญชามอบหมาย

4. ประโยชน์ที่จะได้รับ

ผู้ปฏิบัติมีแนวทางในการปฏิบัติงานด้านการนิเทศ ติดตามประเมินผลการจัดการศึกษา ในส่วนที่ตนเองรับผิดชอบ และสามารถดำเนินการเกี่ยวกับ การนิเทศการศึกษา หลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ การวัดและการประเมินผลการศึกษา การประกันคุณภาพการศึกษา ระบบดูแลช่วยเหลือครูและนักเรียน อย่างเป็นระบบ เข้าใจในภาพรวมของงานที่จะต้องปฏิบัติ ตลอดจนสามารถนำไปปฏิบัติจริงได้

5. ขอบเขตหรือข้อจำกัดของคู่มือ

เนื่องจากการปฏิบัติงานในตำแหน่งศึกษานิเทศก์ในปัจจุบัน มีหน้าที่ ความสำเร็จที่หลากหลายล้วนเกี่ยวข้องกับกลุ่มงานและบุคคลต่างๆในทุกด้าน ซึ่งคู่มือ การปฏิบัติงานตำแหน่งศึกษานิเทศก์ฉบับนี้จะเน้นเฉพาะในส่วนที่มีหน้าที่ความรับผิดชอบ ให้เกิดประสิทธิภาพตามวัตถุประสงค์ขององค์กรเท่านั้น

6. ขอบข่ายภารกิจ

ขอบข่ายภารกิจ นายยศกร สิทธิศักดิ์ไพบูลย์ ตำแหน่ง ศึกษานิเทศก์ชำนาญการ มีภารกิจปฏิบัติหน้าที่และรับผิดชอบงาน ดังนี้

1. กลุ่มงานพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานและกระบวนการเรียนรู้
2. พัฒนาการศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ และกลุ่มสาระการเรียนรู้ สุขศึกษาและพลศึกษา
3. รับผิดชอบโครงการ ดังนี้
 - 3.1 โครงการ ๑ ตำบล ๑ โรงเรียนคุณภาพ (โรงเรียนคุณภาพมัธยมศึกษา)
 - 3.2 โครงการการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียนในศตวรรษที่ ๒๑
 - 3.3 โครงการเพศวิถี Online
 - 3.4 โครงการงานวิจัยด้านการศึกษาขั้นพื้นฐาน
 - 3.5 โครงการการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ
 - 3.6 โครงการสิ่งแวดล้อมศึกษา เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน
 - 3.7 โครงการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน
 - 3.8 โครงการอัจฉริยะเกษตรประณีตในโรงเรียน

3.9 โครงการอารยะเกษตร สืบสาน รักษา ต่อยอด ตามแนวทางพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงด้วย “โคก หนอง นา แห่งน้ำใจและความหวัง” สู่สถานศึกษาเพื่อการศึกษาที่ยั่งยืน

4. งาน/โครงการอื่นๆ ที่ได้รับมอบหมาย

5. รับผิดชอบดูแลประสานงานสหวิทยาเขตพระธาตุมาชัย ประกอบด้วย 7 โรงเรียน ดังนี้

5.1 โรงเรียนนครพนมวิทยาคม

5.2 โรงเรียนปลาปากวิทยา

5.3 โรงเรียนมัธยมพัชรกิติยาภา 1 นครพนม

5.4 โรงเรียนธรรมโฆษิตวิทยา

5.5 โรงเรียนมหาชัยวิทยาคม

5.6 โรงเรียนกุตาไก้วิทยาคม

5.7 โรงเรียนโคกสว่างประชาสรรค์

ส่วนที่ 3

แนวทางการดำเนินงาน และขั้นตอนการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย

งานพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานและกระบวนการเรียนรู้

1. ชื่องาน (กระบวนการ)

งานส่งเสริมและพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานและการจัดกระบวนการเรียนรู้ของสถานศึกษา

2. วัตถุประสงค์

1. เพื่อเป็นแนวทางในส่งเสริมและพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานและการจัดกระบวนการเรียนรู้ของสถานศึกษาและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

2. เพื่อเป็นคู่มือในการส่งเสริมและพัฒนากระบวนการบริหารหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานและการจัดกระบวนการเรียนรู้ของสถานศึกษาและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

3. ขอบเขตของงาน

เป็นแนวทางสำหรับกลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา ใช้ในการพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานและพัฒนาระบบการนิเทศการศึกษาและการจัดกระบวนการเรียนรู้ของสถานศึกษาในสังกัด เขตพื้นที่การศึกษา

4. นิยามศัพท์เฉพาะ

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน (Basic education curriculum) หมายถึง หลักสูตรที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนในระดับการศึกษาที่ต่ำกว่าอุดมศึกษา โดยมุ่งหวังให้ผู้เรียน มีความสมบูรณ์ ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา อีกทั้งมีความรู้และทักษะที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิต และมีคุณภาพได้มาตรฐานสากลเพื่อการแข่งขันในยุคปัจจุบัน หลักสูตร

หลักสูตรสถานศึกษา (School curriculum) แผนหรือแนวทางในการจัดประมวลความรู้และประสบการณ์ซึ่งจัดทำโดยคณะบุคคลในระดับสถานศึกษา เพื่อใช้ในการพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถตามมาตรฐานการเรียนรู้และส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักตนเอง มีชีวิตอยู่ในโรงเรียนชุมชน และสังคมอย่างมีความสุข การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาพิจารณาจากหลักสูตรแกนกลาง และกรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่น นอกจากนั้นสถานศึกษาแต่ละแห่งสามารถพัฒนาเพิ่มเติมในส่วนที่สอดคล้องเหมาะสมกับบริบทและจุดเน้นของสถานศึกษา ตลอดจนความต้องการ ความถนัดและความสามารถของผู้เรียน

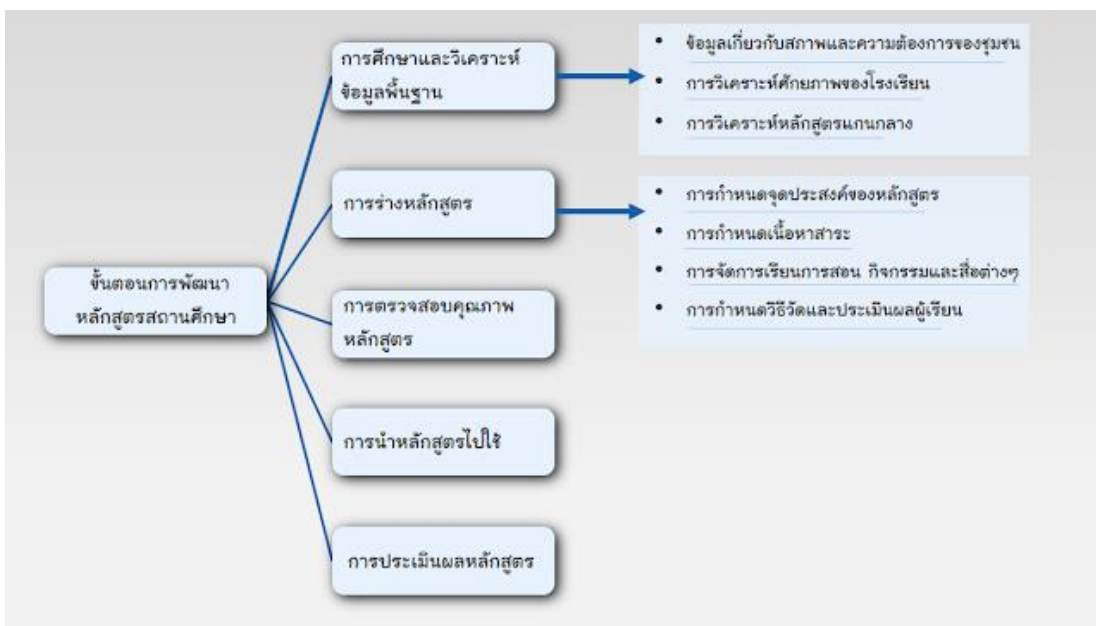
สมรรถนะสำคัญ (Key competencies) หมายถึง ความสามารถและทักษะสำคัญที่ผู้เรียนทุกคนพึงมีเพื่อเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิตในโลกยุคปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทั้งด้านวิชาการ สังคม และสิ่งแวดล้อม อีกทั้งมีการสื่อสารสัมพันธ์ระหว่างกันอย่างกว้างขวางหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

กำหนดสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน 5 ประการ ได้แก่ 1) ความสามารถในการสื่อสาร 2) ความสามารถในการคิด 3) ความสามารถในการแก้ปัญหา 4) ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต 5) ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

5. ขั้นตอนการปฏิบัติงาน

การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

ขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาโดยทั่วไป มีขั้นตอนการดำเนินการ ดังต่อไปนี้

ภาพที่ 1 ขั้นตอนการปฏิบัติงานพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

ขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

ขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาที่จะนำมาใช้ดำเนินการการนำแนวคิดและรูปแบบจากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ในมาตรา 27 วรรคสองที่กำหนดให้สถานศึกษา ขึ้นพื้นฐานมีหน้าที่จัดทำสาระของหลักสูตรที่สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ รวมทั้งแนวคิดและรูปแบบของนักพัฒนาหลักสูตร เช่น ไทเลอร์ ทาบา เซย์เลอร์ เล็กซานเดอร์ และเลวิส โอลิวาสกิล เบ็กมาร์ช และคณะ เอ็กเกิลสตัน วอล์คเกอร์ และรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของไทยกรมวิชาการ และกรมการศึกษานอกโรงเรียนมากำหนดเป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

ขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาที่กำหนดขึ้น เป็นการพัฒนาหลักสูตรครบวงจรคือ เริ่มตั้งแต่ การศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน การร่างหลักสูตร การตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ใน สถานการณ์จริง รวมทั้งการประเมินผลหลักสูตร โดยหวังว่าขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรที่สมบูรณ์ทำให้ได้หลักสูตรที่มี ประสิทธิภาพ กล่าวโดยสรุปขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ประกอบด้วยขั้นตอนที่สำคัญ 5 ขั้นตอน ดังนี้คือ

ขั้นที่ 1 การศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานในด้านต่างๆ ได้แก่

- 1.1 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพและความต้องการของชุมชน
- 1.2 การวิเคราะห์ศักยภาพของโรงเรียน
- 1.3 การวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลาง

ขั้นที่ 2 การร่างหลักสูตร

- 2.1 การกำหนดจุดประสงค์ของหลักสูตร
- 2.2 การกำหนดเนื้อหาสาระ
- 2.3 การจัดการเรียนการสอน กิจกรรมและสื่อต่างๆ
- 2.4 การกำหนดวิธีวัดและประเมินผลผู้เรียน

ขั้นที่ 3 การตรวจสอบคุณภาพหลักสูตร

ขั้นที่ 4 การนำหลักสูตรไปใช้

ขั้นที่ 5 การประเมินผลหลักสูตร

รายละเอียดในแต่ละขั้นตอนมีดังนี้

ขั้นที่ 1 การศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน

ในการพัฒนาหลักสูตรจำเป็นต้องศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานในด้าน ต่างๆ เพื่อใช้ในการกำหนด องค์ประกอบต่างๆ ของหลักสูตรซึ่งได้แก่ วัตถุประสงค์ของหลักสูตร เนื้อหาสาระ กิจกรรมในการจัดการเรียน การสอน/สื่อ การวัดและประเมินผลผู้เรียนซึ่งข้อมูลพื้นฐานที่ได้จากการศึกษาช่วยในการ กำหนดวัตถุประสงค์หรือการ กำหนดสิ่งที่ต้องการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ วัตถุประสงค์จะเป็นตัวกำหนดเนื้อหาสาระที่ควรจัดให้ผู้เรียน ซึ่งอยู่ใน ลักษณะรายวิชา หลังจากนั้นจึงนำมากำหนดกิจกรรมในการจัดการเรียนการสอน สื่อการเรียนรู้ต่างๆ รวมทั้งการ กำหนดวิธีการวัดและประเมินผลผู้เรียนว่าจะใช้วิธีการอย่างไร ซึ่งการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนา หลักสูตรควรประกอบด้วย

1. การศึกษาสภาพและความต้องการของชุมชน เนื่องจากโรงเรียนที่มีหน้าที่ถ่ายทอดความรู้ ทักษะ และวัฒนธรรมของชุมชน ช่วยเตรียมคนให้กับชุมชนและสังคม ดังนั้นการพัฒนาหลักสูตรเพื่อให้ผู้เรียนเป็นผู้มี ความรู้ความสามารถและประสบการณ์ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ คิดเป็นทำเป็นและเป็นสมาชิกที่ดี ของสังคม จำเป็นต้องทราบข้อมูลเกี่ยวกับสภาพและความต้องการของชุมชนหรือสังคมที่โรงเรียนตั้งอยู่

เพื่อให้หลักสูตรที่พัฒนาขึ้นมีความทันสมัยเหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของชุมชน การศึกษาสภาพและความต้องการของชุมชนมีการศึกษาในหลายด้าน เช่น การศึกษา สาธารณูปโภค สิ่งแวดล้อม การประกอบอาชีพ ในปัจจุบันและแนวโน้มของอาชีพในอนาคต สุขภาพอนามัย ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม ค่านิยม ทรัพยากรต่างๆ ปัญหาของชุมชน ข้อมูลเกี่ยวกับชุมชนอาจศึกษาจากการสำรวจสอบถามสัมภาษณ์บุคคลในชุมชน และศึกษาจากเอกสาร รายงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดแนวทางในการตอบสนองความต้องการของชุมชนในพื้นที่ได้

ข้อมูลของชุมชนที่สำคัญ มีดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลสภาพทั่วไปของชุมชน แผนที่ชุมชน แสดงที่ตั้งของสถานที่ต่างๆ เช่น สิ่งสำคัญในชุมชน เช่น วัด โรงเรียน เทศบาล ธนาคาร ฯลฯ รวมทั้งลักษณะการตั้งบ้านเรือนภายในชุมชน ประวัติความเป็นมาและสภาพของชุมชน จำนวนประชากร แยกตามเพศ อายุ จำนวนครัวเรือน ศาสนา สถานที่ท่องเที่ยว เป็นต้น
2. ข้อมูลด้านการศึกษา จำนวนผู้จบการศึกษาในระดับต่างๆ จำนวนนักเรียนในระดับต่างๆ เช่น ประถม มัธยม ฯลฯ จำนวนครูที่สอนในระดับต่างๆ จำนวนผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการศึกษา เช่น ศึกษานิเทศก์ ฯลฯ
3. ข้อมูลศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีของชุมชน ภาษาท้องถิ่น โบราณสถาน โบราณวัตถุ ภายในชุมชน ดนตรี เพลง การแสดงพื้นบ้านของชุมชน วรรณกรรม ตำนานพื้นบ้านของชุมชน
4. ข้อมูลพื้นฐานทางเศรษฐกิจ อาชีพ/รายได้ของคนในชุมชน ปฏิทิน การปฏิบัติงานของชุมชน เช่น ช่วงเดือนการเก็บเกี่ยวข้าว ช่วงเวลาการเก็บเงาะ การตัดยาง เป็นต้น รวมทั้งทรัพยากรที่มีในชุมชน เช่น ป่าไม้ แร่ธาตุ แหล่งน้ำ และพืชเศรษฐกิจหลักของชุมชน
5. ภูมิปัญหาท้องถิ่น ทำเนียบชื่อ ที่อยู่ ความรู้ความสามารถ ความชำนาญของแต่ละบุคคลปัญหาชุมชน
6. ปัญหาที่เกิดขึ้นภายในชุมชน เช่น ยาเสพติด พืชผลราคาตก โจรผู้ร้ายชุกชุม นอกจากการศึกษาและสำรวจสภาพและความต้องการของชุมชน รวมทั้งข้อมูลที่สำคัญของชุมชนแล้ว ต้องมีการสำรวจสภาพและความต้องการของผู้เรียน ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม ซึ่งข้อมูลเหล่านี้สามารถได้จากครูในโรงเรียน ผู้ปกครอง และตัวนักเรียนเอง

วิธีการศึกษาชุมชน สามารถดำเนินการได้ดังนี้

1. ศึกษาจากเอกสารต่างๆ จัดเป็นข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ซึ่งเป็นข้อมูลที่มีผู้จัดพิมพ์หรือรวบรวมไว้อยู่ในรูปเอกสารสิ่งพิมพ์ต่างๆ เอกสารเหล่านี้สามารถค้นคว้าศึกษาได้จากห้องสมุดจากหน่วยงานต่างๆ ที่รวบรวมจัดเก็บไว้

2. ศึกษาจากการสำรวจชุมชน จัดเป็นข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ซึ่งผู้ต้องการใช้ข้อมูลเป็นผู้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยตรงจากชุมชน ทำให้ได้เห็นสภาพที่แท้จริง และสร้างความสัมพันธ์อันดีกับชุมชนด้วย ซึ่งการสำรวจชุมชนต้องใช้วิธีการต่างๆ กัน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องตรงกับความเป็นจริง วิธีการต่างๆ ได้แก่ การสัมภาษณ์ การสอบถาม และการสังเกต เป็นต้น

จากการศึกษาสภาพและความต้องการของชุมชน นำข้อมูลที่ได้ทั้งหมดมาจัดลำดับความสำคัญ โดยกำหนดเป็นหัวข้อที่ต้องการให้นักเรียนได้เรียนรู้ เช่น ในชุมชนมีปัญหาหยาเสพติด สิ่งแวดล้อมเป็นพิษ ภาวะโลกร้อน มีการทำลายทรัพยากรธรรมชาติ เหล่านี้เป็นต้น หรืออาจเป็นเรื่องที่ชุมชนต้องการถ่ายทอดวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ ของชุมชนให้นักเรียนได้เรียนรู้สิ่งเหล่านี้จัดแยกเป็นหมวดหมู่ให้ชัดเจน ว่า อะไรเป็นปัญหาเร่งด่วนที่ต้องการแก้ไข หรืออะไรเป็นสิ่งที่ต้องการให้นักเรียนรู้เพื่อสืบทอดวัฒนธรรมของ ชุมชนในการดำเนินงานขั้นตอนนี้มีความสำคัญที่ต้องให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง กับ ชุมชน เช่น ผู้ปกครอง กรรมการโรงเรียน คนในชุมชน รวมทั้งนักเรียนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นร่วมกับครู ผู้บริหารโรงเรียน เพื่อนำไปสู่ข้อสรุปของการจัดลำดับความสำคัญของปัญหา หรือเรื่องราวที่ให้นักเรียนได้เรียนรู้

1. การวิเคราะห์ศักยภาพของโรงเรียน การวิเคราะห์ศักยภาพของโรงเรียนเป็นการศึกษาสภาพทั่วไปของโรงเรียนในด้านต่างๆ เช่น บุคลากร งบประมาณ อุปกรณ์ และสื่อต่างๆ อาคารสถานที่ ห้องเรียน ปัญหาที่เกิดจากการใช้หลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน ความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ข้อมูลเหล่านี้จะช่วยให้ในการพิจารณาว่าโรงเรียนมีความพร้อมหรือไม่ มีผลต่อการตัดสินใจว่าจะเลือกแนวทางการพัฒนาหลักสูตรอย่างไรจึงจะเหมาะสมกับศักยภาพของโรงเรียนมากที่สุด ข้อมูลต่างๆ เหล่านี้ได้จากเอกสาร รายงานต่างๆ เช่น สถิติของโรงเรียน รายงานการประเมินคุณภาพของโรงเรียน การสำรวจภายในโรงเรียน เป็นต้น

2. การวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลาง เนื่องจากปัจจุบันเป็นระยะเวลาที่เราผ่านการใช้หลักสูตรมาหลายครั้งจนปัจจุบันกำลังจะนำหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มาใช้กับโรงเรียนนำร่อง จำนวน 555 แห่ง ในปีการศึกษา 2552 และคาดว่าจะนำมาใช้ครบทุกชั้นในปีการศึกษา 2553

ดังนั้น การวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางใช้แนวทางการวิเคราะห์ดังนี้

1. หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ให้พิจารณาจาก

- 1.1 จุดมุ่งหมายของหลักสูตร
- 1.2 จุดประสงค์รายวิชา (ความมุ่งหวังที่ต้องการ)
- 1.3 เนื้อหาสาระ (โครงสร้างหลักสูตร)
- 1.4 กิจกรรมการจัดการเรียนการสอนและการประเมินผลการเรียนรู้

2. หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ให้พิจารณาจาก

- 2.1 มาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตร
- 2.2 สาระและมาตรฐานการเรียนรู้แต่ละช่วงชั้น
 - 8 กลุ่มสาระ
 - กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

2.3 การจัดการเรียนรู้

2.4 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ซึ่งสถานศึกษาแต่ละแห่งควรนำข้อมูลการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานที่ประกอบด้วยการศึกษา สภาพและความต้องการของชุมชน การวิเคราะห์ศักยภาพของโรงเรียนและการวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลาง

ขั้นที่ 2 การร่างหลักสูตร

การยกร่างหลักสูตร เป็นการกำหนดแผนการจัดการจัดประสบการณ์ หรือการกำหนด แนวทางการจัดการเรียนการสอนให้แก่ผู้เรียน ซึ่งประกอบด้วยจุดประสงค์ เนื้อหาสาระ กิจกรรมและวิธีวัดและประเมินผลผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถ ทักษะ และทัศนคติตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

ในการร่างหลักสูตรสถานศึกษาจะต้องนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาในขั้นที่ 1 คือ ข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็น ได้แก่ สภาพและความต้องการของชุมชน ศักยภาพของโรงเรียน หลักสูตรแกนกลางที่กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ วิชาที่ต้องการพัฒนา ประกอบด้วยขั้นตอนต่างๆ คือ

1. การกำหนดจุดประสงค์ของหลักสูตร ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ

1.1. จุดประสงค์ทั่วไป เป้าหมายหรือสิ่งที่มุ่งหวังให้เกิดกับผู้เรียนหลังจากที่ผู้เรียนได้เรียนรู้สิ่งนั้นๆ แล้ว ต้องนำข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมในขั้นที่ 1 มากำหนดเป็นจุดประสงค์ทั่วไป ต้องพิจารณาให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลาง การกำหนดจุดประสงค์ต้องเขียนด้วยภาษาที่ชัดเจน เข้าใจง่ายและสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง ภายใต้ศักยภาพของแต่ละสถานศึกษา

ตัวอย่าง การกำหนดจุดประสงค์ทั่วไปของหลักสูตร “การทำผลไม้แปรรูป คือ ให้นักเรียนมีความรู้ และทักษะในการทำผลไม้แปรรูป”

1.2 จุดประสงค์การเรียนรู้

- บอกความหมายของ “ผลไม้แปรรูป” ได้
- สามารถทำผลไม้แปรรูปได้
- มีเจตคติที่ดีต่ออาชีพการทำผลไม้แปรรูป
- สามารถบรรจุหีบห่อที่สวยงามได้
- สามารถตั้งราคาขายที่เหมาะสมได้

ฯลฯ

3. การกำหนดเนื้อหาสาระ เนื้อหาสาระเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการพัฒนาหลักสูตร ทั้งนี้เนื่องจากเนื้อหาสาระเป็นเครื่องมือหรือสื่อกลางที่จะพาผู้เรียนไปยังวัตถุประสงค์ที่ วางไว้ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาใช้เนื้อหาสาระที่เกี่ยวข้องกับชุมชนที่เป็นบริบทของโรงเรียนให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ที่วางไว้ มีความยากง่ายสอดคล้องเหมาะสมกับวัยหรือลำดับขั้นของการพัฒนาการทั้งทางร่างกายและจิตใจ

รวมทั้งประสบการณ์เดิมของผู้เรียน มีประโยชน์ต่อผู้เรียนที่จะนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน เนื้อหาที่เลือกมาสามารถจัดให้ผู้เรียนได้โดยพิจารณาถึงความพร้อม ศักยภาพของโรงเรียน บุคลากรที่เป็นผู้สอน วัสดุ อุปกรณ์ต่างๆ ตัวอย่างการพัฒนาหลักสูตร “การทำผลไม้แปรรูป” ประกอบด้วยเนื้อหาสาระดังนี้

- ลักษณะและชนิดของผลไม้ที่นำมาแปรรูป
- ขั้นตอนการทำผลไม้แปรรูป
- การทำความสะอาดเครื่องใช้
- การบรรจุหีบห่อ
- การตั้งราคาขาย

ฯลฯ

4. การจัดการเรียนการสอน กิจกรรมและสื่อการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนการสอน คือ กิจกรรมที่ทั้งผู้เรียนเป็นผู้กระทำ และกิจกรรมที่ผู้สอนเป็นผู้กระทำ มีการใช้สื่อการเรียนการสอนต่างๆ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้กิจกรรมในการจัดการเรียนการสอน การบรรยาย การสาธิต ผู้เรียนมีการซักถามโต้ตอบ การลงมือปฏิบัติ ซึ่งสอดคล้องกับจุดประสงค์และเนื้อหาสาระที่กำหนดขึ้น ครูต้องคำนึงถึงพื้นฐานและประสบการณ์เดิมของผู้เรียน การกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนต้องสอดคล้องกับประสบการณ์เดิมของผู้เรียน ซึ่งอาจมีการนำสื่อทั้งในด้านวัสดุอุปกรณ์ และบุคคล สถานที่ที่อยู่ในชุมชน เข้ามากำหนดเป็นกิจกรรมที่เป็นรูปธรรม เพื่อให้การเรียนรู้เชื่อมโยงกับชุมชน ส่งผลต่อการเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้เรียนอันเนื่องมาจากการเรียนรู้ตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ได้

กิจกรรมการเรียนการสอน ได้แก่ กิจกรรมในลักษณะต่อไปนี้คือ ศึกษา ทดลอง สืบค้น ฝึกปฏิบัติ วิเคราะห์ อภิปราย สัมมนา ระดมความคิด ฯลฯ ตัวอย่างกิจกรรม “ศึกษา” ได้แก่ (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ , 2539: 9)

- ฟังคำอธิบายจากครู
- ค้นคว้าจากห้องสมุดของโรงเรียน
- ค้นคว้าจากแหล่งวิทยาการอื่นๆ
- เชิญผู้ทรงคุณวุฒิในท้องถิ่นมาบรรยาย
- ออกไปสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เกี่ยวข้องในท้องถิ่น
- ออกไปสำรวจดูสภาพจริงในพื้นที่
- สังเกตสิ่งแวดล้อมรอบข้าง
- ออกไปทัศนศึกษา
- รวบรวมข้อมูลจากแหล่งต่างๆ
- นำหรือพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ ฯลฯ

นอกจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแล้ว ครูยังสามารถจัดทำสื่อการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุจุดประสงค์ที่กำหนดไว้โดยการจัดสื่อต่างๆ เพื่อใช้ประกอบการจัดการเรียนการสอนได้ดังนี้ (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ , 2539: 17-18)

1. หนังสือเรียน เป็นหนังสือที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดให้ใช้สำหรับการเรียน มีสาระตรงตามทีระบุมไว้ในหลักสูตรอย่างถูกต้อง อาจมีลักษณะเป็นเล่ม เป็นแผ่นหรือเป็นชุดก็ได้
 2. คู่มือครู แผนการสอนแนวการสอนหรือเอกสารอื่นๆ ที่จัดทำขึ้นเพื่อช่วยครูในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแต่ละรายวิชาให้เป็นไปตามจุดประสงค์ของหลักสูตร
 3. หนังสือเสริมประสบการณ์ เป็นหนังสือที่จัดทำขึ้นโดยคำนึงถึงประโยชน์ในด้านการศึกษาคหาความรู้ของตนเอง ความสนุกสนานเพลิดเพลิน ความซาบซึ้งในคุณค่าของภาษา การเสริมสร้างทักษะและนิสัยรักการอ่าน การเพิ่มพูนความรู้ ความเข้าใจในสิ่งที่เรียนรู้ตามหลักสูตรให้กว้างขวางขึ้น หนังสือประเภทนี้โรงเรียนควรจัดหาไว้บริการครูและนักเรียนในโรงเรียน หนังสือเสริมประสบการณ์จำแนกออกเป็น 4 ประเภท คือ
 - 3.1 หนังสืออ่านนอกเวลา เป็นหนังสือที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดให้ใช้ในการเรียนวิชาใดวิชาหนึ่งตาม หลักสูตรนอกเหนือจากหนังสือเรียนสำหรับให้นักเรียนอ่านนอกเวลาเรียน โดยถือว่าเป็นกิจกรรมการเรียนเกี่ยวกับหนังสือนี้เป็นส่วนหนึ่งของการเรียน ตามหลักสูตร
 - 3.2 หนังสืออ่านเพิ่มเติม เป็นหนังสือที่มีสาระ สำหรับให้นักเรียนอ่านเพื่อศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมด้วยตนเอง ตามความเหมาะสมกับวัยและความสามารถในการอ่านของแต่ละบุคคล หนังสือประเภทนี้เคยเรียกว่าหนังสืออ่านประกอบ
 - 3.3 หนังสืออุเทศ เป็นหนังสือใช้ค้นคว้าสำหรับอ้างอิงเกี่ยวกับการเรียนโดยมีการเรียบเรียงเชิงวิชาการ
 - 3.4 หนังสือส่งเสริมการอ่าน เป็นหนังสือที่จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เน้นไปในทางส่งเสริมให้ผู้อ่านเกิดทักษะในการอ่าน และมีนิสัยรักการอ่านมากยิ่งขึ้น อาจเป็นหนังสือสารคดี นวนิยาย นิทาน ฯลฯ ที่มีลักษณะไม่ขัดต่อวัฒนธรรม ประเพณีและศีลธรรมอันดีงาม ให้ความรู้ มีคติและสารประโยชน์
 4. แบบฝึกหัด เป็นสื่อการเรียนสำหรับให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติ เพื่อช่วยเสริมให้เกิดทักษะและความแตกฉานในบทเรียน
 5. สื่อการเรียนการสอนอื่นๆ เช่น สื่อประสม วีดิทัศน์ แถบบันทึกเสียง ภาพพลิก แผ่นภาพ เป็นต้น สื่อการเรียนการสอนดังกล่าวข้างต้น โรงเรียนสามารถเลือกใช้ ปรับปรุง หรือจัดทำขึ้นเพื่อใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้ตามความเหมาะสม
- 2.4 การกำหนดวิธีวัดและประเมินผลผู้เรียน เนื่องจากการพัฒนาหลักสูตร จุดประสงค์ชัดเจนที่กำหนดความคาดหวังในคุณลักษณะต่างๆ ที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน รวมทั้งวิธีการดำเนินการเพื่อให้บรรลุจุดประสงค์ที่กำหนดไว้

การที่ผู้ใช้หลักสูตรหรือครูทราบว่าผลที่เกิดจากการจัดการเรียนการสอนเป็นอย่างไร มีสิ่งใดที่ต้องปรับปรุง แก้ไข ผู้เรียนได้บรรลุตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่เพียงใดนั้น ต้องมีวิธีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน รวมทั้งเครื่องมือที่ใช้วัดและประเมินผล ซึ่งการวัดและประเมินต่อผู้สอนที่ช่วยแก้ไขข้อบกพร่องของผู้เรียนรวมทั้งตัวผู้สอนเองช่วยให้ผู้สอนทราบคุณภาพการจัดการเรียนการสอน ซึ่งรวมถึงคุณภาพของหลักสูตร นำไปสู่การปรับปรุงหลักสูตรให้เหมาะสมยิ่งขึ้น ซึ่งการวัดและประเมินผลผู้เรียนมีทั้งก่อนการจัดการเรียนการสอน ระหว่างและสิ้นสุดการจัดการเรียนการสอน แล้วแต่ความเหมาะสม

ขั้นที่ 3 การตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตร

เมื่อร่างหลักสูตรเรียบร้อยแล้ว ก่อนที่จะนำไปใช้กับนักเรียน จำเป็นต้องมีการตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตรก่อน เพื่อหาข้อบกพร่องและปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมและสมบูรณ์ที่สุด สิ่งที่ต้องพิจารณาในการตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตรคือ ความสอดคล้องขององค์ประกอบต่างๆ ได้แก่ จุดประสงค์ เนื้อหาสาระ การจัดการเรียนการสอน กิจกรรมและสื่อการเรียนรู้ วิธีวัดและประเมินผลผู้เรียน ซึ่งวิธีการตรวจสอบกระทำได้ด้วย

1. คณะทำงานร่างหลักสูตร เป็นกลุ่มบุคคลที่พัฒนาหลักสูตรขึ้นมา เช่น คณะครู ผู้บริหารผู้ปกครอง คนในชุมชน เป็นผู้ให้ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ
2. ผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งอาจเป็นผู้เชี่ยวชาญในด้านต่างๆ เช่น ด้านเนื้อหาสาระ ด้านสื่อการเรียนรู้ ด้านหลักสูตรและการสอน เป็นผู้ให้ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ
3. การรับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ซึ่งอาจอยู่ในลักษณะของการจัดประชุม/สัมมนา เพื่อรับฟังข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ เพื่อนำสู่การปรับปรุงหลักสูตร

ขั้นที่ 4 การนำหลักสูตรไปใช้

หลังจากที่มีการตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตรและปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรที่ร่างขึ้นมาเรียบร้อยแล้ว ขั้นตอนต่อไปคือ การนำหลักสูตรไปใช้ ซึ่งเป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญมาก ครูที่เป็นผู้ปฏิบัติหลักในการพัฒนาหลักสูตรเป็นผู้นำหลักสูตรไปใช้ ด้วยการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ครูกำหนดวิธีการจัดการเรียนการสอน กำหนดรายละเอียดกิจกรรมในแต่ละคาบ พร้อมทั้งจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ การประสานงานกับบุคคลที่จะเข้ามาช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ รวมทั้งการจัดเตรียมสื่อการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับสภาพของชุมชน

จากภาพสรุปข้างต้นพบว่า การนำหลักสูตรไปใช้ สิ่งที่ต้องคำนึงถึงสิ่งแรกคือ จุดประสงค์ของหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นมากำหนดไว้ว่าอย่างไรหลังจากนั้นจึง พิจารณาจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนนำมาสู่การ จัดการเรียนการสอน/กิจกรรมในแต่ละคาบและในการจัดกิจกรรมจำเป็นต้องคำนึงถึงสื่อที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ ซึ่งสื่อการเรียนรู้ได้แก่ เอกสาร ตำรา แบบฝึกหัด โสตทัศนูปกรณ์ ต่างๆ

นอกจากนั้นยังสามารถเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ เช่น จากบุคคลได้แก่ ครู วิทยากรในและนอกชุมชน สถาบันทางสังคม ได้แก่ โรงเรียน กลุ่มโรงเรียน สมาคมต่างๆ ธนาคาร/มูลนิธิ ฯลฯ หรือเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่อยู่ตามธรรมชาติ ได้แก่ ป่าไม้ แม่น้ำ ลำคลอง ทะเล ภูเขา เหล่านั้น เป็นต้น

เพื่อให้สอดคล้องกับแนวทางการจัดการเรียนการสอนการศึกษาดำเนินการตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ตามมาตรา 22 ซึ่งบัญญัติไว้ว่า “การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ” การนำหลักสูตรไปใช้จัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ ซึ่งในที่นี้ การเรียนรู้ หมายถึง การปรับเปลี่ยนไปในทางที่ดีขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2542 : 7) การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ ตามนัยแห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ มีดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2542 : 9-15)

1. การเรียนรู้โดยสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง หมายถึง การเรียนรู้ที่เป็นกระบวนการสร้างประสบการณ์และสิ่งต่างๆ ให้มีความหมายต่อตนเองจากปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม โดยการใช้กระบวนการคิดและแสวงหาความรู้ควบคู่ไปกับการปฏิบัติจริง ให้ผู้เรียนค้นพบความรู้และประสบการณ์ด้วยตนเอง ครูเป็นผู้อำนวยความสะดวก จัดโอกาส จัดบรรยากาศสิ่งแวดล้อมและแหล่งวิทยาการ ให้เอื้อต่อการสร้างแรงจูงใจให้เกิดการเรียนรู้

ขอบเขตเนื้อหาของการเรียนรู้โดยสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองคือ การฝึกทักษะกระบวนการคิด วิเคราะห์ การสร้างแรงจูงใจให้เกิดการเรียนรู้ใฝ่เรียน

กลยุทธ์และเครื่องมือการเรียนรู้ เช่น การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (participatory learning : pl) กระบวนการปัญญา 10 ขั้น ของ ศ. นพ.ประเวศ วะสี ซึ่งได้แก่ การสังเกต การบันทึก การนำเสนอ การฟัง การถาม - ตอบ การตั้งสมมติฐาน การค้นหาคำตอบ การวิจัย การเชื่อมโยง การบูรณาการ และการเรียบเรียง

2. การเรียนรู้เรื่องของตนเอง ธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม หมายถึง การเรียนรู้เพื่อเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างร่างกายและจิตใจของตนเอง การรับรู้และตระหนักในตนเองสามารถปรับเปลี่ยนทัศนคติและพฤติกรรมให้สอดคล้องกับค่านิยมที่ดีงาม ยึดมั่นในคุณธรรมจริยธรรม มีความเพียรพยายามในการทำมาดี การเสริมสร้างลักษณะนิสัยและสุนทรียภาพความดีงามในตนเอง การเรียนรู้เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างสอดคล้องเหมาะสมกับสภาพแวดล้อม การตระหนักถึงคุณค่า และพัฒนาคุณภาพของธรรมชาติสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน ขอบเขตเนื้อหา ได้แก่ การเรียนรู้เรื่องตนเองทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ การเรียนรู้เกี่ยวกับธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และเรื่องศิลปวัฒนธรรมกลยุทธ์และเครื่องมือการเรียนรู้ เช่น การเรียนรู้ในสถานการณ์จริง การฝึกปฏิบัติ (learning by doing) การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม การฝึกทักษะกระบวนการคิด

3. การเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาทักษะการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพ

3.1 การเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาทักษะการดำรงชีวิต หมายถึง การเรียนรู้ที่ทำให้ผู้เรียนมีทักษะชีวิตที่สำคัญจำเป็นคือ การรู้จักคิดวิเคราะห์วิจารณ์ มีความคิดสร้างสรรค์ มีความตระหนักรู้ในตน มีความเห็นใจผู้อื่น มีความภูมิใจในตนเอง มีความรับผิดชอบต่อสังคม รู้จักการสร้างสัมพันธ์ภาพและการสื่อสาร รู้จักตัดสินใจและแก้ปัญหา รู้จัดการจัดการกับอารมณ์และความเครียด ขอบเขตเนื้อหาประกอบด้วยทักษะชีวิตที่สำคัญและจำเป็นข้างต้น รวมทั้งการเรียนรู้เรื่องเพศศึกษา การเลือกบริโภคสื่อ ยาเสพติดศึกษา ทักษะการเป็นผู้นำ ผู้ตาม การเรียนรู้ความแตกต่างระหว่างเพศ การแก้ไขความขัดแย้งและความรุนแรงในครอบครัวและสังคม

3.2 การเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาทักษะการประกอบอาชีพ หมายถึง การเรียนรู้เพื่อค้นพบและใช้ศักยภาพของตนเพื่อเตรียมตัวประกอบอาชีพให้เหมาะกับตนเอง รู้จักวิถีเลือกประกอบอาชีพสุจริตเหมาะสม สามารถพึ่งตนเองและเลี้ยงตนเองได้อย่างพอเพียงแก่อัตภาพขอบเขตเนื้อหาประกอบด้วยทักษะเกี่ยวกับการสร้างนิสัยรักการทำงาน มีความขยันหมั่นเพียร มีคุณธรรม 4 ประการ คือ ความอดทน ความซื่อสัตย์ รู้จักเสียสละ และมีความรับผิดชอบต่อตนเองและส่วนรวม รู้จักแก้ปัญหา รวมทั้งทักษะในการจัดการ กลยุทธ์และเครื่องมือการเรียนรู้ เช่น การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม การฝึกปฏิบัติจริง การสาธิต การทดลอง (Experimentation)

4. การเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนากระบวนการคิด การแก้ปัญหาโดยเน้นประสบการณ์และการฝึกปฏิบัติ หมายถึง การใช้ทักษะการคิดเพื่อค้นหาคำตอบในสถานการณ์ต่างๆ โดยอาศัยประสบการณ์และฝึกปฏิบัติจริง เพื่อสามารถเผชิญและผจญกับปัญหาและการจัดการกับภาวะต่างๆ ได้อย่างเหมาะสมเป็นประโยชน์กับตนเองและส่วนรวมขอบเขตเนื้อหาของการเรียนรู้ที่พัฒนากระบวนการคิด การแก้ปัญหามาจากประสบการณ์และการฝึกปฏิบัติ โดยการสังเกต การเปรียบเทียบ การตั้งคำถาม แปรความหมาย ตีความ ขยายความ อ้างอิง คาดคะเน การสรุปความคิดสร้างสรรค์ และกระบวนการคิดวิเคราะห์ กลยุทธ์และเครื่องมือการเรียนรู้ เช่น การเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมการใช้กระบวนการแก้ปัญหา กระบวนการกลุ่ม (Group Process) กระบวนการทางปัญญาของ ศ.นพ.ประเวศ วะสี

5. การเรียนรู้โดยผสมผสานความรู้ คุณธรรม ค่านิยม คุณลักษณะอันพึงประสงค์ หมายถึง การเรียนรู้ที่มุ่งให้ความรู้ในศาสตร์ต่างๆ ควบคู่กับการพัฒนาตนเองทางจิตใจ บุคลิกภาพและลักษณะนิสัยขอบเขตเนื้อหา คือ ความรู้ในศาสตร์ต่างๆ เช่น วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์สังคมศาสตร์ ภาษาศาสตร์ แลมนุษยศาสตร์ ตลอดจนการเรียนรู้เกี่ยวกับมารยาท วิธีปฏิบัติตนทางกาย วาจาใจ ความมีสติสัมปชัญญะ การมีคุณธรรมสำคัญ ความรักในเพื่อนมนุษย์ ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมการพัฒนาจิตใจ บุคลิกภาพและลักษณะนิสัย กลยุทธ์และเครื่องมือการเรียนรู้ เช่น การบูรณาการการฝึกปฏิบัติจริง การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม

6. การฝึกการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาประชาธิปไตย หมายถึง การเรียนรู้ในเรื่องสิทธิเสรีภาพความเสมอภาค และการปฏิบัติตามหน้าที่ของตน การเคารพให้สิทธิเสรีภาพของผู้อื่น โดยคำนึงถึงความคิดเห็นและผลประโยชน์ของส่วนร่วมเป็นหลัก ขอบเขตเนื้อหา คือ ความรู้ความเข้าใจ ความศรัทธาในการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ความรักและหวงแหนในสิทธิเสรีภาพของตน การเคารพในสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น ความเป็นพลเมืองดี การรักษาประโยชน์ส่วนร่วม กลยุทธ์และเครื่องมือการเรียนรู้ เช่น การฝึกปฏิบัติจริง การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมการฝึกกระบวนการคิดวิเคราะห์ การเรียนจากสถานการณ์จำลอง (Simulation)

7. การเรียนรู้เรื่องภูมิปัญญาและศิลปวัฒนธรรม หมายถึง การเรียนรู้เพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ และความ ตระหนักรู้ในคุณค่าของความรู้ต่างๆ ที่ได้คิดค้นและสั่งสมประสบการณ์โดยภูมิปัญญา ไทย ตลอดจนมีความรัก ซินชมและหวงแหนในคุณค่าของศิลปวัฒนธรรมไทย สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิต และสืบสานให้ยั่งยืน ตลอดจนเชื่อมโยงสู่สากลขอบเขตเนื้อหา เกี่ยวข้องกับศาสตร์สาขาต่างๆ ได้แก่ เกษตรกรรม อุตสาหกรรมและหัตถกรรม การแพทย์แผนโบราณ ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม ธุรกิจชุมชน สวัสดิการ ศิลปกรรม การจัดการองค์กร ภาษาและวรรณกรรม ศาสนาและ ประเพณี การศึกษา กีฬาและนันทนาการกลยุทธ์และเครื่องมือการเรียนรู้ เช่น การเรียนรู้ จากครอบครัว ชุมชน ท้องถิ่น ภูมิปัญญา และประชาชนชาวบ้าน การเรียนรู้โดยปฏิบัติจริง การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม กระบวนการคิดวิเคราะห์

8. การวิจัยเพื่อพัฒนาการกระบวนการเรียนรู้ หมายถึง การศึกษารวบรวมข้อมูลเพื่อนำมา เเคราะห์ สังเคราะห์ สรุปผล เพื่อแก้ไขปัญหาและกระบวนการเรียนรู้ของสถานศึกษากลยุทธ์และเครื่องมือการ วิจัยในการศึกษา เช่น ระบบบริหารของสถานศึกษาองค์ความรู้เรื่องการบริหารของผู้บริหารและครูอาจารย์ การสร้างแรงจูงใจ การจัดสรรงบประมาณสนับสนุน การประเมินคุณภาพ

9. การเรียนรู้ด้วยความร่วมมือของครอบครัวและชุมชน หมายถึง การที่ครอบครัวชุมชน และสถานศึกษามีบทบาทร่วมกันในการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้กลับผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้อย่างเต็ม ความศักยภาพ ขอบเขตเนื้อหาเกี่ยวข้องกับบทบาทของครอบครัวและชุมชนในการร่วมการจัดทำหลังสูตรการ สนับสนุนทรัพยากรทางการศึกษา การประเมินคุณภาพทางการศึกษากลยุทธ์และเครื่องมือสำคัญที่ทำให้สถานศึกษา ได้รับความร่วมมือจากชุมชน เช่น เทคนิคการบริหารอย่างมีส่วนร่วม การกระจายอำนาจความสัมพันธ์ระหว่าง โรงเรียนกลับชุมชน

10. การประเมินผู้เรียน หมายถึง กระบวนการพิจารณาตัดสินคุณภาพ คุณลักษณะและพฤติกรรม ของผู้เรียนว่าเป็นไปตามจุดประสงค์การเรียนรู้หรือไม่อย่างไรขอบเขตเนื้อหา เกี่ยวข้องกับวิธีประเมินผล เครื่องมือ ในการประเมินผล องค์ความรู้ในการประเมินผล การมีส่วนร่วมในการประเมินผลของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกลยุทธ์และ เครื่องมือในการประเมินผลผู้เรียน เช่น การประเมินผลตามจริง แฟ้มสะสมงาน การสังเกต การสัมภาษณ์ การ จัดนิทรรศการแสดงผลงาน

ขั้นที่ 5 การประเมินผลหลักสูตร

การประเมินหลักสูตร เป็นการตัดสินคุณค่าของหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นโดยใช้ผลจากการรวบรวมข้อมูล ในแง่มุมต่างๆ เพื่อหาคำตอบว่าหลักสูตรมีผลสัมฤทธิ์ตามที่กำหนดไว้หรือไม่เพียงใด สิ่งใดที่ควรต้องทำการ ปรับปรุงเพื่อให้หลักสูตรดียิ่งขึ้น

การประเมินหลักสูตร ให้ครูประเมินจากสิ่งๆ ต่อไปนี้

1. ผลที่เกิดขึ้นกับนักเรียน ได้แก่ ความรู้ ทักษะ เจตคติ และค่านิยมต่างๆ มีการประเมิน เป็น 2 ระยะ คือ

1.1 ประเมินระหว่างการจัดการเรียนการสอน เป็นการประเมินตามจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่กำหนดไว้ในแต่ละคาบของการจัดการเรียนการสอน

1.2 ประเมินเมื่อสิ้นสุดการเรียนการสอน ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร ว่านักเรียนมีผลสัมฤทธิ์เป็นไปตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ในหลักสูตรหรือไม่ อย่างไร

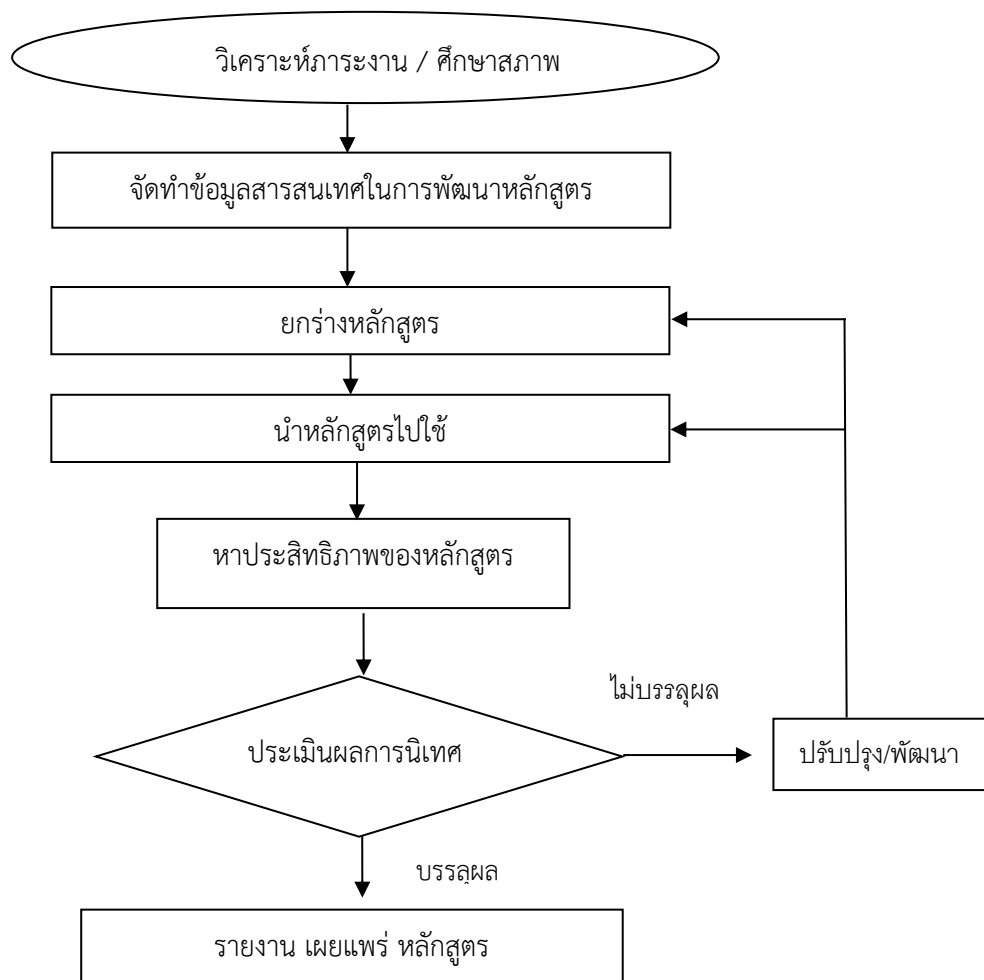
2. ประเมินการจัดการเรียนการสอน เพื่อตรวจสอบว่าเมื่อนำหลักสูตรไปใช้จัดการเรียนการสอนในสถานการณ์จริงแล้วเป็นอย่างไร มีปัญหา/อุปสรรคอย่างไร การจัดการเรียนการสอนให้คำนึงถึงการประเมินสิ่งต่างๆ ต่อไปนี้

2.1 การประเมินเนื้อหาสาระที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน เหมาะสมและสอดคล้องกับพัฒนาการของผู้เรียน ผู้เรียนสนใจในเนื้อหาสาระเรื่องราวที่นำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนหรือไม่ อย่างไร

2.2 ประเมินสื่อที่ใช้ในการเรียนการสอนว่าเหมาะสม ชัดเจน เข้าใจง่าย และดึงดูดความสนใจของผู้เรียนเพียงใด

2.3 ประเมินกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนว่าเป็นไปตามลำดับจากง่ายไปยาก

6. Flow Chart การปฏิบัติงาน

7. แบบฟอร์มที่ใช้

1. แบบสำรวจข้อมูลพื้นฐานในการจัดการเรียนการสอน
2. แบบประเมินผลการพัฒนาหลักสูตร
3. แบบประเมินผลหลักสูตร
4. แบบรายงานผลการพัฒนาระบบการนิเทศและจัดการเรียนการสอน

8. เอกสาร/ หลักฐานอ้างอิง

1. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545
 2. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2560)
 3. หลักการพัฒนาหลักสูตร
 4. หลักการติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตร
-

งานส่งเสริมและพัฒนาระบบการนิเทศและการจัดกระบวนการเรียนรู้

1. ชื่องาน (กระบวนการงาน)

งานส่งเสริมและพัฒนาระบบการนิเทศและการจัดกระบวนการเรียนรู้

2. วัตถุประสงค์

1. เพื่อเป็นแนวทางในส่งเสริมและพัฒนาระบบการนิเทศและการจัดกระบวนการเรียนรู้ของสถานศึกษาและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
2. เพื่อเป็นคู่มือในการส่งเสริมและพัฒนาระบบการนิเทศและการจัดกระบวนการเรียนรู้ของสถานศึกษาและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

3. ขอบเขตของงาน

เป็นแนวทางสำหรับกลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา ใช้ในการส่งเสริมและพัฒนาระบบการนิเทศการศึกษาและการจัดกระบวนการเรียนรู้ของสถานศึกษาในสังกัด เขตพื้นที่การศึกษา

4. คำจำกัดความ

การส่งเสริมและพัฒนาระบบการนิเทศและการจัดการเรียนการสอน หมายถึง การจัดกิจกรรม รูปแบบ แนวทาง เทคนิค วิธีการ ในการเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ รูปแบบแนวทางในการดำเนินงาน การสร้าง จัดหาเครื่องมือ นวัตกรรม เพื่อพัฒนาทักษะ ให้แก่ผู้บริหารสถานศึกษาและครู ในการพัฒนา การบริหารจัดการศึกษาในสถานศึกษา การจัดการเรียนการสอน และกิจกรรมส่งเสริมศักยภาพผู้เรียนที่ เป็นการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนภายในสถานศึกษา รวมถึงการจัดกิจกรรม เพื่อการพัฒนาศักยภาพ บุคลากรในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา

ระบบการนิเทศ หมายถึง นวัตกรรม รูปแบบ วิธีการให้คำแนะนำ ชี้แนะ ส่งเสริม อบรม พัฒนา สร้างเสริมองค์ความรู้ให้แก่ผู้รับการนิเทศทั้งด้านการบริหารจัดการศึกษา การนิเทศการเรียนการสอน และการ พัฒนากิจกรรมโครงการต่าง ๆ

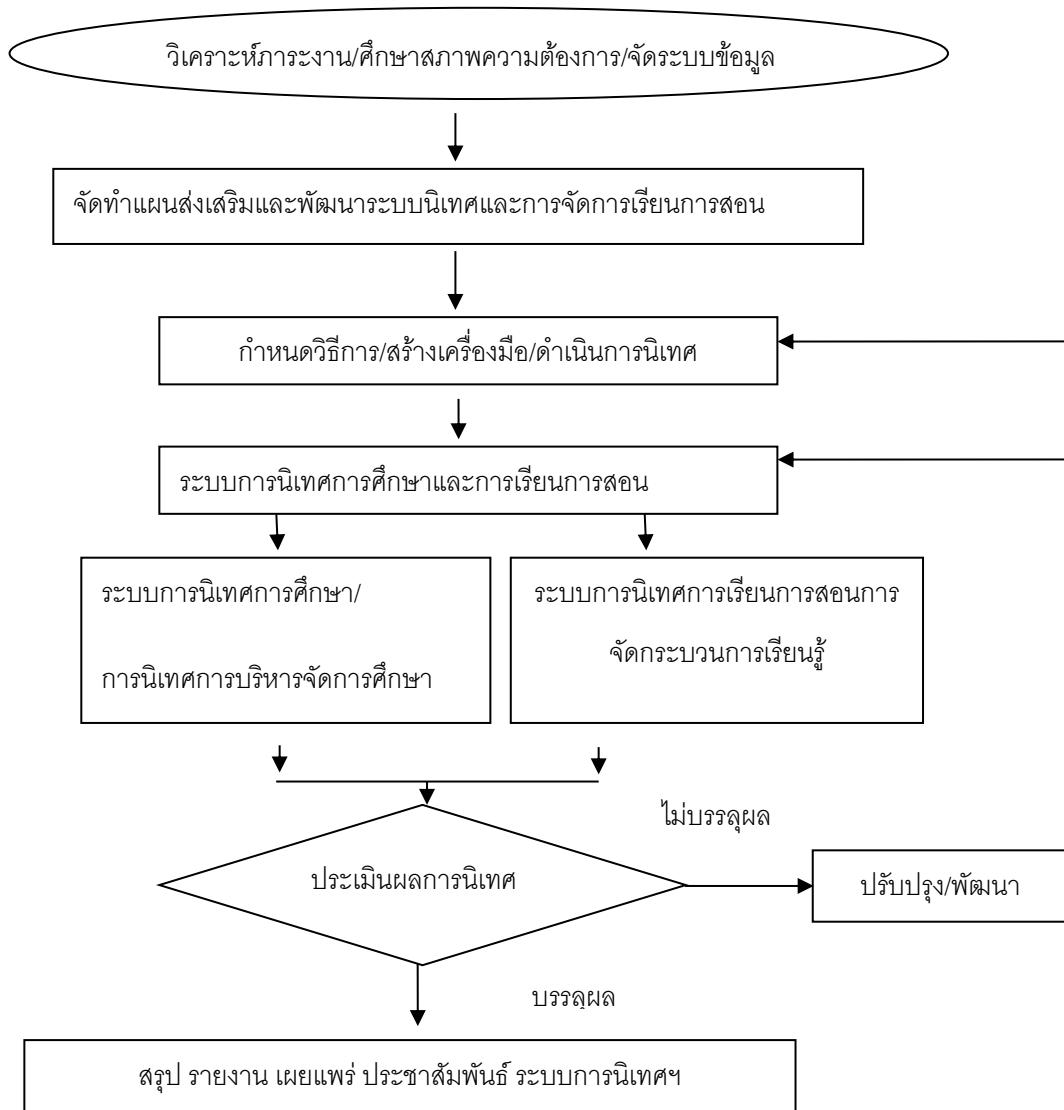
การจัดการเรียนการสอน หมายถึง ขั้นตอน กระบวนการ วิธีสอน กิจกรรมที่ครูผู้สอนจัดให้ผู้เรียน ได้ฝึกปฏิบัติ เพื่อพัฒนาผู้เรียน สร้างความรู้ ความเข้าใจให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ มีความรู้ ทักษะ สามารถนำไป ปฏิบัติหรือใช้ประโยชน์ได้

5. ขั้นตอนการปฏิบัติงาน

1. วิเคราะห์ภาระงาน จัดระบบข้อมูลสารสนเทศ เกี่ยวกับการพัฒนาระบบนิเทศและการจัดการเรียนการสอน
2. ศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการรับการนิเทศการจัดการศึกษาและการจัดการเรียนการสอน ของสถานศึกษา
3. จัดทำแผนส่งเสริมและพัฒนาระบบการนิเทศและการจัดการเรียนการสอน

4. กำหนดวิธีการ แนวทางการนิเทศ สร้าง แสวงหาเครื่องมือ นวัตกรรม เพื่อดำเนินการนิเทศการศึกษาและการเรียนการสอน
5. ติดตามและประเมินผลการนิเทศการศึกษาและการจัดการเรียนการสอน นำผลการประเมินไปกำหนดแนวทางการพัฒนาระบบนิเทศและกระบวนการเรียนรู้ในคราวต่อไป
6. สรุป รายงาน เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ต่อหน่วยงานต้นสังกัด สถานศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

6. Flow Chart การปฏิบัติงาน

7. แบบฟอร์มที่ใช้

1. แบบนิเทศติดตามการพัฒนาระบบการนิเทศและจัดการเรียนการสอน
2. แบบประเมินผลการพัฒนาระบบการนิเทศและจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา เช่น ระบบการนิเทศภายใน การสร้างเครือข่าย

3. แบบประเมินผลโครงการ

4. แบบรายงานผลการพัฒนาระบบการนิเทศและจัดการเรียนการสอน

8. เอกสาร/ หลักฐานอ้างอิง

1. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545
 2. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
 3. หลักการพัฒนาระบบการนิเทศภายในและการสร้างเครือข่าย
 4. หลักการติดตามและประเมินผลโครงการ
-
-

งานส่งเสริมและสนับสนุนเครือข่ายการนิเทศของเขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และชุมชน

1. ชื่องาน (กระบวนงาน)

ส่งเสริมสนับสนุนเครือข่ายการนิเทศของเขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและชุมชน

2. วัตถุประสงค์

1. เพื่อเป็นแนวทางในส่งเสริมสนับสนุนเครือข่ายการนิเทศของเขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและชุมชน
2. เพื่อเป็นคู่มือในส่งเสริมสนับสนุนเครือข่ายการนิเทศของเขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและชุมชน

3. ขอบเขตของงาน

เป็นแนวทางในการส่งเสริมสนับสนุนเครือข่ายการนิเทศของเขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและชุมชน ที่จะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการศึกษาในรูปแบบต่างๆ เช่น การจัดเครือข่ายบุคคล ครูแกนนำ ครูต้นแบบ เครือข่ายการพัฒนาคุณภาพตามระดับการศึกษา เช่น กลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพระดับมัธยมศึกษา เครือข่ายโรงเรียนคู่พัฒนา โรงเรียนพี่โรงเรียนน้อง เครือข่ายการพัฒนาชุมชน การพัฒนาคุณภาพโดยการจัดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การพัฒนาเครือข่ายห้องเรียนให้เป็นแหล่งเรียนรู้

4. คำจำกัดความ

ส่งเสริมสนับสนุนเครือข่ายการนิเทศของเขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและชุมชน หมายถึง การจัดระบบการนิเทศที่ต้องอาศัยการทำงานร่วมกันเป็นเครือข่ายของบุคคลและหน่วยงาน ทั้งระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา และชุมชน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อร่วมมือกันพัฒนาคุณภาพการศึกษา

5. ขั้นตอนการปฏิบัติงาน

1. จัดระบบข้อมูลสารสนเทศ ศึกษาความต้องการการส่งเสริมสนับสนุนเครือข่ายการนิเทศทั้งระดับเขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและชุมชน
2. จัดทำแผนสร้างความรู้ความเข้าใจเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนเครือข่ายการนิเทศทุกระดับ โดยคำนึงถึงสภาพปัญหาและความต้องการของแต่ละเครือข่าย
3. ประชุม/สัมมนาเครือข่ายการนิเทศทุกระดับ เพื่อสร้างความเข้าใจและกำหนดแนวทางการพัฒนา
4. ดำเนินการส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาเครือข่ายการนิเทศในรูปแบบต่างๆ เช่น
 - 4.1 จัดเครือข่ายบุคคล เช่น ครูแกนนำ ครูต้นแบบ ครูแห่งชาติ ฯลฯ
 - 4.2 จัดเครือข่ายในรูปชุมชน เช่น ชุมชนครูปฐมวัย ครูวิทยาศาสตร์ ฯลฯ
 - 4.3 เครือข่ายในรูปของระดับการศึกษา เช่น เครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพสหวิทยาเขตมัธยมศึกษา

4.4 เครือข่ายในรูปแบบของชุมชน เช่น เครือข่ายสุขภาพ เครือข่ายภูมิปัญญาท้องถิ่น ฯลฯ

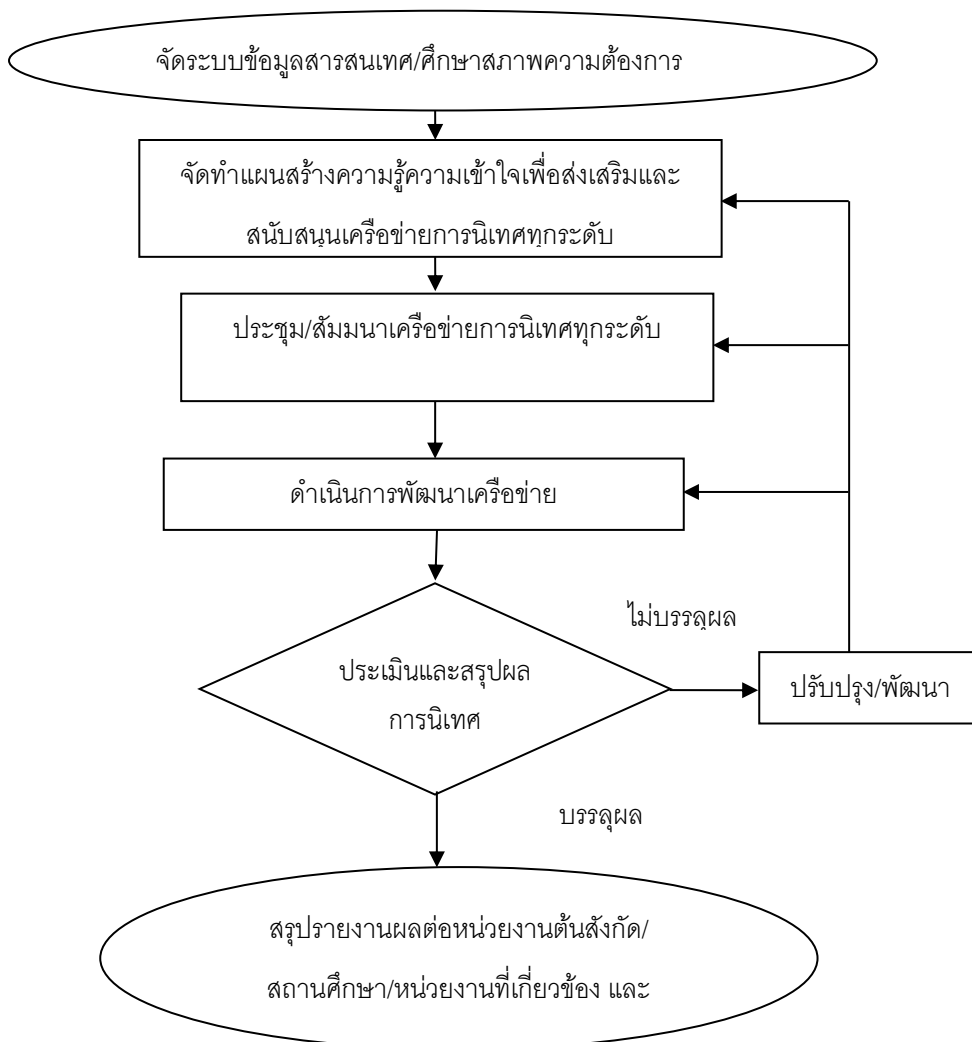
4.5 เครือข่ายในรูปแบบของห้องเรียนหรือสถานศึกษา เช่น การพัฒนาห้องเรียนวิทยาศาสตร์ เครือข่ายโรงเรียน ผู้นำการเปลี่ยนแปลง เครือข่ายห้องเรียนโรงเรียนในฝัน

5. ประเมินผลและสรุปผลการพัฒนาเครือข่ายการนิเทศ

6. นำผลการประเมินไปกำหนดแนวทางการพัฒนาเครือข่ายการนิเทศทั้งระดับเขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและชุมชนต่อไป

7. สรุปผลการดำเนินงานเครือข่ายการนิเทศและรายงานผลการพัฒนาต่อหน่วยงานต้นสังกัด/สถานศึกษา หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเผยแพร่ประชาสัมพันธ์

6. Flow Chart การปฏิบัติงาน

7. แบบฟอร์มที่ใช้

1. แบบสำรวจความต้องการการพัฒนาเครือข่ายการนิเทศ
2. แบบติดตามและประเมินผลการพัฒนาเครือข่ายการนิเทศทั้งระดับเขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและชุมชน
3. แบบรายงานผลการพัฒนาระบบการนิเทศและจัดการเรียนการสอน

8. เอกสาร/ หลักฐานอ้างอิง

1. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม
 2. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
 3. หลักการสร้างเครือข่าย
 4. หลักการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานการสร้างเครือข่าย
-
-

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2551.
- กระทรวงศึกษาธิการ. **กฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553**. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 127 ตอนที่ 23 ก.
- ชยันต์ วรรณะภูติ. 2560. **ทิศทางการพัฒนาเครือข่ายการเรียนรู้ : แนวทางการวิจัยด้านเครือข่ายการเรียนรู้**. (เอกสารวิชาการ)เชียงใหม่ สถาบันวิจัยสังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- นิตา ชูโต. 2557. **การประเมินโครงการ**. กรุงเทพมหานคร : ธรรมศาสตร์การพิมพ์..
- ภรณ์ กীরดีบุตร. 2522. **การประสานงานระหว่างองค์กร**. โอเดียนสโตร์, กรุงเทพฯ.
- ธงชัย สันติวงษ์. 2540. **องค์การและการจัดการทันสมัยยุคโลกาภิวัตน์**. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- สงัด อุทรานันท์. 2533. **การสังเคราะห์งานวิจัยทางการนิเทศการศึกษาในประเทศไทย**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์และทำปกเจริญผล.,
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2541. **แนวทางการประกันคุณภาพการศึกษา**. บริษัท พิมพ์ดี จำกัด. กรุงเทพมหานคร.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2551. **แนวดำเนินการของคณะกรรมการติดตามตรวจสอบประเมินและนิเทศการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย,
- สำนักนายกรัฐมนตรี. 2545. **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2545)**. กรุงเทพมหานคร.
- สำนักนายกรัฐมนตรี. 2553. **ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาและมัธยมศึกษา พ.ศ. 2553**. กรุงเทพมหานคร.

ภาคผนวก

รายละเอียดแนบท้ายคำสั่ง
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครพนม
ที่ 144 /2566 สั่ง ณ วันที่ 14 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2566

นายยศกร สิทธิศักดิ์ไพบูลย์ ตำแหน่ง ศึกษานิเทศก์ชำนาญการ ตำแหน่งเลขที่ 12 มีหน้าที่และรับผิดชอบการปฏิบัติงาน ดังนี้

1. รับผิดชอบดูแลประสานงานสหวิทยาเขตพระธาตุมหายชัย
2. รับผิดชอบกลุ่มงานพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานและกระบวนการเรียนรู้
3. รับผิดชอบพัฒนาการศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ และกลุ่มสาระการเรียนรู้

สุขศึกษาและพลศึกษา

4. รับผิดชอบโครงการ ดังนี้
 - 4.1 โครงการ ๑ ตำบล ๑ โรงเรียนคุณภาพ (โรงเรียนคุณภาพมัธยมศึกษา)
 - 4.2 โครงการการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียนในศตวรรษที่ ๒๑
 - 4.3 โครงการเพชวีถี Online
 - 4.4 โครงการงานวิจัยด้านการศึกษาขั้นพื้นฐาน
 - 4.5 โครงการการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ
 - 4.6 โครงการสิ่งแวดล้อมศึกษา เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน
 - 4.7 โครงการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน
 - 4.8 โครงการอัจฉริยะเกษตรประณีตในโรงเรียน
 - 4.9 โครงการอารยะเกษตร สืบสาน รักษา ต่อยอด ตามแนวทางพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงด้วย “โคก หนอง นา แห่งน้ำใจและความหวัง” สู่สถานศึกษาเพื่อการศึกษาที่ยั่งยืน
 - 4.10 งาน/โครงการอื่นๆ ที่ได้รับมอบหมาย

คำสั่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครพนม

ที่ ๑๔๔ / ๒๕๖๖

เรื่อง กำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครพนม

เพื่อให้การบริหารงานตามบทบาทภารกิจของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครพนม เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด บรรลุตามนโยบายกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครพนม อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๓๓ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๓ มาตรา ๒๔ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ คำสั่งสำนักงานคณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ ๓๑๕๓/๒๕๕๓ ลงวันที่ ๓๘ สิงหาคม ๒๕๕๓ เรื่องให้ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ปฏิบัติหน้าที่ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา หนังสือสำนักงาน ก.ค.ศ. ที่ ศธ ๐๒๐๖.๔/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๕๓ หนังสือสำนักงาน ก.ค.ศ. ที่ ศธ ๐๒๐๖.๕/๒๕๕๑ ลงวันที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ หนังสือสำนักงานคณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐาน ค่วนที่ ๓๕๓๐๑๔/๒๕๕๘ ลงวันที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องการแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๐ (ฉบับที่ ๑) ลงวันที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๐ และประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๑ (ฉบับที่ ๒) ลงวันที่ ๒๘ สิงหาคม ๒๕๖๑

เนื่องจากมีการเปลี่ยนแปลงบุคลากรภายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เป็นเหตุทำให้บุคลากรบางส่วน และโครงสร้างการแบ่งส่วนราชการเปลี่ยนแปลงไป เพื่อให้การบริหารราชการมีประสิทธิภาพ และเป็นประโยชน์ต่อราชการ จึงขอยกเลิกคำสั่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครพนม ที่ ๓๗๘/๒๕๖๕ ลง ณ วันที่ ๓๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๕ และ ที่ ๔๓๓ /๒๕๖๖ ลง ณ วันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๖ และกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครพนมใหม่ รายละเอียดแนบท้ายคำสั่งนี้

ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖ เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๖

(นายพิศุทธิ์ กิติศรีวรพันธุ์)

ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครพนม

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครพนม
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ